

NOAH E. COTSEN LIBRARY OF
YIDDISH CHILDREN'S LITERATURE

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
NO. 13162

DER SHVARTSER MUSTANG

Ernest Thompson Seton

•

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified.

If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

דער שוואַרצער מוסמאנג.

צ'רעסט טאָפּל-אַן-סיגטען.

די ייִדישע ביבליאָטעק
אין פּרעסאָ אַרמיו

דער שוואַרצער מוסטאָנ.

ייִדיש — מ. רובינשטיין.

פּאַרלאַ

„דאָס בוך“

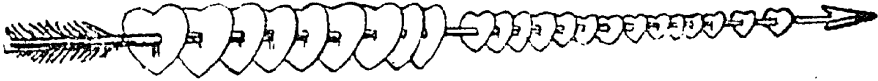
ביאָליסטאָק.

זעצערײ פֿון דער ייִדישער צענטראַלער סולִיִאַרנאָיאַציע אין ווילנע.

1922.

ERNST TOMPSON - SETON.
CZARNY MUSTANG o o o o
o o o TŁOM. Z ANGIELSK.
WYDAWNICTWO o o o o o
.KSIĄŻKA w BIAŁYMSTOKU
DRUKARNIA o o o o o o o
o o o o M. PRUŻANSKIEGO
BIAŁYSTOK № 862 1922 o o

דער שווארצער מוסטאנג.

וּשָׂא קאַלאַן האָט אַ וואָרף געטאָן דעם זאָטל אויף
דער שטויפיקער ערד, פרייגעלאָזן די פּערד און
מיט רעש אַריין אין שטוב.
— ווי האַלט עס מיטן מיטאָג? — האָט ער
אַ פּרעג געטאָן.

— נאָך זיבעצן מינוט, — האָט געענטפּערט דער קוכאַר,
קוקנדיק אויפן זייגער מיט אַ פנים פון אַ קאָנדוקטאָר, הגם ער
האָט תמיד אַזוי געענטפּערט און איז קיינמאָל ניט געווען פינקטלעך.
— ווי זיינען די עסקים אויף פּעריקאָ? — האָט געפּרעגט
דזשאָט אַ חבר.

— ס'גייט, ווי געשמירט, — האָט זיך אָפּגערופן דזשאָ, —
אויף די בהמות איז אַ מחיה צו קוקן, און קעלבער איז דאָ אַ ים.

ביים אַנטילאָפּנקוואַל האָב איך געזען, — דערציילט דזשאָ,
— אַ טאַפּן מוסטאַנגעס. דאָרט איז אויך געווען אַ טונקעלער,
אַ בילדשיינער מוסטאַנג, און אַ געפּאָרענער פּאַסיגער (*). כ'האַב

(* אַ זעלטענער מין פּערד, וועלכער גייט תמיד מיט אַ גלייכמעסיקן טראָט.

זיך נאָך אים געיאָגט גאַנצע דריי וויאָרסט. ער האָט געפירט דעם טאַבון און קיין איינציק מאָל ניט געביטן דעם טראָט: איך האָב אויף אַ געלעכטער אַ טריב געטאָן מייגע פּערד, און ס'איז געווען פּדאי אַ קוק צו טאָן: קיין טראָפּן זאָל מער אין מיין מויל ניט קומען, אויב ער האָט אויף אַ רגע געביטן זיין טראָט.

— עט, ווייס איך וואָס! דו האָסט אוודאי אַריינגעגאַסן אין וועג אַן איבעריקע פּוסה?! — האָט זיך אָפּגערופן סקאַרט.

— נו, נו, פליידער ניט, סקאַרט! אליין איז ער געקראָכן אויף אַלע פיר, בעת מיר האָבן זיך געוועט דעם לעצטן כאָל, וואָס, דיר האָט זיך אכּשר פאַרוואָלט נאָך אַ מאָל?

— דער מיטאָג איז גרייט! — האָט אַ גע- שריי געטאָן דער קוכאַר און איבערגעריסן דעם שמועס. אויף מאָרגן האָבן די פּאַסטוכער זיך אַריבערגעקליבן אין אַן אַנדער געגנט און פאַרגעסן די מעשה מיט די מוסטאַנגעס.

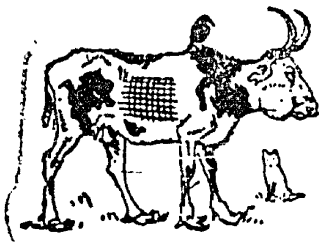
אין אַ יאָר אַרום האָבן זיך די פּאַסטוכער אומגעקערט אין דעמועלביקן ווינקל פון ניי-מעקסיקע. ווידער האָט זיך געוואָרפן אין די אויגן דער טאַבון מוסטאַנגעס. דער טונקעלער לאַשאַקל איז געוואָרן אַ שוואַרצער יאָריקער מוסטאַנג מיט דינע, שלאַנקע פיס און מיט אַ גלאַטער גלאַנציקער פעל. אַלע פּאַסטוכער, וואָס האָבן אים געזען, האָבן געטענעט אין איין קול: דער מוסטאַנג איז אַ געפאַרענער פּאַסגייער. דזשאַ איז דאָ אויך געווען. אים האָט אָנגענומען אַ חשק צו כאַפן ס'דאָזיקע לאַשאַקל. אַן אייני וואוינער פון מזרח וואָלט עס פאַרשטאַנען, אָבער אין מעריב, וואו פאַר אַ ווילדן פּערד צאָלט מען פינף דאָלאַר און פאַר אַ געלערנטן רייטפּערד פון 15 ביז 20 דאָלאַר, האָבן די פּאַסטוכער געהאַלטן, אַז ס'איז ניט פּדאי צו פאַרלירן קיין צייט דערויף. אַגב, איז דאָס גאַרניט אַזוי לייכט, און כאַפּסטו אים שוין יאָ, בלייבט ער ביז אין טויט אַריין אַ ווילדער געפאַנגענער, וואָס לאָזט זיך ניט פאַר- היימישן און טויג צו גאַרנישט. אַ סך פּאַסטוכער דערשיסן די מוסטאַנגעס פשוט אויף אַלע וועגן, ווייל מער ווי צרות האָט מען

ניט פון זיי: זיי פרעסן אָפּ דאָס גראָז אויף די לאַנקעס און דער-
צו פירן זיי אָפּט מיט זיך אַוועק פאַרהיימישטע פּערד, וואָס זיי
זיי ווערן אויך ווילד און נוצן מער צו קיין זאַך ניט.

דזשאַ קאַלאָן איז געווען אַ מבין אויף פּערד: ער האָט זיי
געקענט אויסגעפונדן. „איך האָב נאָך קיינמאַל ניט געזען, — האָט
ער דערציילט, — אַ ווייסן פּערד, וואָס זאָל ניט קענען לייכט ציען,
אַ ברוינעם, וואָס זאָל ניט זיין גערוועאיש, אַ גרויער פּערד איז
תמיד אַ גוטער, מען דאַרף נאָר האָבן שכל, ווי זיך מיט אים צו באַגיין.
אַבער אַ שוואַרצער איז אַן עקשן, און אַ בייזער, ווי דער טייוויל.
אויב בכלל אַ מוסטאַנג טויג אויף גאַרניט, איז דאָך אַ שוואַר-
צער מוסטאַנג אַוודאי קיין פּרוטה ניט ווערט. דעריבער האָבן
דזשאַס חברים געהאַלטן זיין פאַרלאַנג צו כאַפּן דעם שוואַרצן
מוסטאַנג פאַר אַ משוגעת. נאָר היי-יאָר האָט דזשאַ גאַרנישט אונ-
טערגענומען פּדי צו כאַפּן דעם פּערד.

דזשאַ איז געווען אַן איינפאַכער פּאַסטוך מיט אַ קליינעם
געהאַלט פון 25 דאָלאַר אַ מאַנאַט. זיין צייט איז געווען אַ פאַר-
קויפטע. ווי אַ סך זיינע חברים, האָט ער געחלומט צו ווערן אַ פאַר-
מער פאַרזיך מיט אַן אייגענער סטאַדע.

האַרבסט-צייט, ווען די פּאַסטוכער באַקומען זייערע שכירות,
פלעגט דזשאַ ניט קענען ביישטיין דעם נסיון און זיך לאָזן מיט
די חברים אין שטאַט אַ הוליע טאַן, כל-זמן ס'איז געווען אַ גראַשן
ביי דער נשמה. דעריבער איז קיין חידוש ניט, וואָס זיין האָב
און גוטס איז באַשטאַנען פון אַ זאָטל,
אַ בעט און איין און איינציקער
אַלטער קו.

פונדעסטוועגן האָט ער תמיד
געבויט לופטשלעסער און געגלויבט,
אַז סוף-בל-סוף וועט ער זיך אָנשטויסן
אויף אַן אוצר און פאַרפירן אַ לעבן.

זינט ער האָט דערזען דעם שוואַרצן מוסטאַנג, האָט ער געלעבט מיטן
בטחון, אַז אַט דער לאַשאַק איז יענער אוצר, וואָס וועט אים
הרענגען גליק.

די סטאדעס האָבן איבערגעוואַנדערט צו קאַנאַדער טייך און
האַרבסטצייט—אין די דאָן-קאַרלאָס-בערג. דזשאָ האָט אַ צייט-ניט
נעזען דעם מוסטאַנג, הגם געהערט האָט ער פון אים גאַנץ אָפּט.
דער לאַשאַק איז שוין אַלט געוואָרן דריי יאָר, איז נאָך קרעפטיקער
נעוואָרן און האָט באַקומען אַ שם אין דער גאַנצער געגנט.

דער אַנטילאָפּנקוואַל ליגט אויף אַ גרויסן, ברייטן פּליין.
בעת עס קוועלט אָן אַ סך וואַסער, צעגיסט ער זיך אין אַ סאַזשלקע,
וואָס איז באַוואַקסן מיט אַ גאַרטל אַאיר, ווען דאָס וואַסער פּאַלט
אָפּ, פאַרוואַנדלט זיך דער קוואַל אין אַ גרויסע שוואַרצע פּלאַטע
מיט אַ לאַך, ווי אַ ברונעם, אין דער מיט. ערטערווייז גלאַנצט אין
דער פּלאַטע אַ ווייסער זאַלץ. הגם דער קוואַל האָט ניט קיין אָפּ-
נאַנג, איז דאָס וואַסער דאָך קלאַר און גאַרניט שלעכט. ווייט-
ווייט, אויף אַ סך מיילן אַרום איז קיין אַנדער אָרט צום טרינקען ניטאָ.
אַטאָ דער פּליין, אָדער די פּרערי, ווי מ'זאָגט אין צפון,
איז געווען דאָס באַליבטע אָרט פון דעם שוואַרצן מוסטאַנג. דאָ
האָבן זיך אויך געפּיטערט גרויסע סטאָדעס פאַרהיימישטע פּערד
און קי.

דער רייכסטער באַלעבאָס אין דער געגנט איז געווען דער
פאַרמער פּאָסטער. דערדאָזיקער פאַרמער האָט געגלויבט, אַז ער
וועט נתעשר ווערן, ווען ער וועט אויסהאַזעווען אַ בעסערן מין
פּערד און קי. צוליב דעם האָט ער געבראַכט צען גרויס שקאַפּעס
מיט הייכע, דינע פיס און אויגן, ווי ביי הירשן. אין איין סטאָדע
מיט זיי האָבן די אָרטיקע, האַריקע פּאַניס אויסגעווען ווי פאַר-
חושכטע רעשטלעך פון אַ גרויסער ראַסע.

איין שקאַפּע פּלעגט בלייבן תמיד אין שטאַל. די איבעריקע פּלעגן
נאָכן אַנטוויינען די לאַשאַקלעך פריי אַרומגיין איבער דער פּרערי.
דער אינסטינקט פון די פּערד פירט זיי צו דער בעסטער
פּאַשע, און די ניין שקאַפּעס זיינען גאַנץ גיך אַוועק זייט-ווייט
פון זייער פאַרק, צום אַנטילאָפּן-קוואַל.

אין אַ צייט אַרום האָט זיך פּאָסטער מיט זיין שותף אַוועק-
געלאָזן זוכן די שקאַפּעס. ער האָט זיי, אמת, געפונען אַלע צו-

זאמען, אָבער מיט זיי איז אויך געווען דער שוואַרצער כאַסגייער. נר האָט זיי אָפּגעהיט גאַרניט ווי אַ פשוטער חבר. ער האָט געקאָפּיעט מיט די פיס, זיי אויפגעטריבן אין איין קופּע. צווישן זיינע גאָלדגעלע חברטעס האָט זיין קוילנשוואַרצע פעל זיך שטאַרק געוואָרפן אין די אויגן.

די שקאפּעס זיינען געווען פּאָלגעוודיקע, ווי לעמעלעך, און ס'איז געווען אַ קנאַפע טירחה אוועקצויאָגן ווי אַהיים. נאָר דאָ האָט זיך דער שוואַרצער לאַשאַק מוראדיק אויפגערגוט, זיין צוֹר רודערטקייט האָט זיך אַריבערגעטראָגן אויף דעם גאַנצן טאַבון. באַלד זיינען זיי אַלע אין גאַלאַפּ אַוועק און איבערגעלאָזן די רייטער אויף זייערע קלאַגעדיקע פּאַנים ווייט הינטער זיך.

די רייטער זיינען אַרויס פון די כלים. ס'איז טאַקע געווען פאַרוואַס, און זיי האָבן אַרויסגעכאַפּט די ביקסן, כדי אויפן אָרט צו פטרן דעם פאַרשאַלטענעם אָגער. זיי האָבן זיך אָבער אָפּגע-האַלטן; זיי האָבן מורא געהאַט צו טרעפן אין אַ שקאפּע. אומזיסט האָבן זיי זיך אַ גאַנצן טאַג אָפּגעמאַטערט. דער פּאַסגייער האָט געהאַלטן דעם גאַנצן טאַבון לעבן זיך און איז סוף=כל=סוף געלם געוואָרן מיט אים אויף דרום, הינטער די זאַמדיקע בערגלעך.

די פאַרמערס האָבן זיך אָפּגעטראָגן אַהיים אויף זייערע פאַרמאַטערטע פּאַנים. זיי האָבן געשוואָרן זיך נוקם צו זיין אָן דעם עזות פנים פאַר זייער מפּלה.

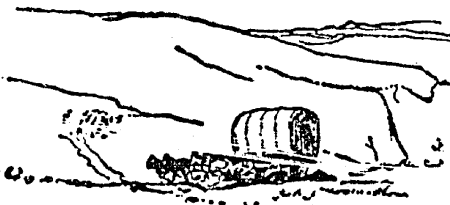
די נאַטורפּאַרשער ווייסן נאָך עד=היום ניט קלאַר, צו שייַט-קייט און מוטיקייט האָט אַ השפּעה אויפן ווייבלעכן מין ביי חיות. עס איז אָבער בלי ספק, אַז אַ ווילדע חיה, וואָס די נאַטור האָט געבענטשט מיט אויסערגעוויינלעכע פעאיקייטן, וועט תמיד אויס=נעמען ביי די חברטעס. דעריבער איז גאָר קיין חידוש ניט, וואָס דער געוואַלדיקער פּערד מיט דער פּעכשוואַרצער גריווע, שטאַלצן עק און גרינלויכטנדיקע אויגעלעך האָט באַלעפּאַטעוועט אין דער געגנט. זיין טאַבון איז געוואַקסן פון טאַג צו טאַג. עס זיינען צו=געקומען אַ סך פשוטע באַשיידענע פּאַנים, וואָס די פּאַסטוכער האָבן

ארויסגעלאָזן אויף די לאַנקעס. די ניין שקאַפעס אָבער האָבן זיך בילט געוואָרען אין די אויגן פונדערווייטנס און זיינען געווען דער טאַלך פון זיין סטאַדע.

דער עולם פלעגט דערציילן, אז דער מוסטאַנג האָט שטאַרק אָפּגעהיט זיין טאַפּן. איז צו אים אַריינגעפּאַלן אַ שקאַפע, האָט שוין דער אייגנטימער זיך געמעגט מיט איר אָפּגעגענען. באלד האָבן זיך אַלע פּאַרמערס אַרומגעזען, אז דער שוואַרצער מוסטאַנג איז זייער אַ געפּערלעכער שונא, וואָס מאַכט זיי אָן די גרעסטע שאַדיינעס.

II.

עס איז געווען אין דעצעמבער 1893 יאָר. אין דעם קאַנט בין איך געווען דעם ערשטן מאָל. איך בין געפּאַרן מיט אַ פּור

צום קאַנאַדישן טייך פון דער פּאַרם אויף פינאַווע-טיטאַס.

קורץ פאַר מיין אָפּ-פּאַרן האָט מיר פּאַסטער געזאָגט:

— אויב אייך וועט זיך מאַכן אַ געלעגנהייט אַריינצוזעצן דעם פּאַרשאַלטענעם מוסטאַנג אַ קויל אין זייט, זעט, צילעוועט גוט. איך האָב אַקאַרשט געהערט דעם ערשטן מאָל וועגן דעם מוסטאַנג. אויפן וועג האָט מיר מיין פירער פּורנס דערציילט דעם פּערדס גאַנצע געשיכטע.

נאָר אַט פּאַרן מיר שוין גאַנצע צוויי טעג, זיינען שוין געקומען צום אַנטילאָפּן-קוואַל, און פון מוסטאַנג איז קיין סימן ניטא. איך האָב שוין כמעט פּאַרלאָרן די האָפּענונג אים צו זען. אויפן דריטן טאָג זיינען מיר אַריבערגעפּאַרן אַלאַמאָזאַ-אַראַיאַ און אַריינגעפּאַרן אין דער בערגלידקער פּרערי.

מיטאַמאָל איז דזשעק פּורנס, וואָס איז געפּאַרן רייטנדיק פּאַרויס, צוגעפּאַלן צום פּערדס גריווע, זיך אומגעקערט צו מיר און אַ שעפטשע געטאַן:

— נעמט די ביקס! אָן דאָרט איז ער דער אָגער.
 איך האָב זיך געכאַפט צום ביקס און געוואָרפן אַ בליק
 אויפן ראַנד פון פליין. דאָרט האָב איך דערווען אַ טאַפּון פּערד.
 געענטער פון אַלע איז געווען דער גרויסער שוואַרצער מוסטאַנג.
 דער טומל פון אונזערע פּורן איז דערגאַנגען צו זיינע אויערן, און
 ער האָט דערשמעקט אַ סכּנה.

אָט שטייט ער פאַר מיר, הויך אויפגעהויבן דעם קאַפּ, פּוּ-
 גאַנדערגעלאָזן דעם עק, — אַ בילד פון פּערדישער שיינקייט און
 פּאַלקאַמענהייט. ס'איז די הערלעכסטע חיה, וואָס האָט זיך ווען
 עס איז אַרומגעטראָגן דאָ, איבער די פּרעריעס פון ניי-מעקסיקע.
 בלויז דער געדאַנק אַליין איך זאָל מיט מיינע אייגענע
 הענט די פּרעכטיקע באַשעפעניש פון דער וועלט אומפריינגען,
 האָט מיך אָפּגעשראַקן.

בורנס האָט מיך געאיילט, איך זאָל שיסן. איך האָב געזאַמט.
 אָן אויפגערעגטער האָט ער אויסגעשטרעקט די האַנט צו מייך
 ביקס, אָבער ער האָט נאָך ניט באַוווּזן צו נעמען זי אין די הענט,
 ווי די ביקס האָט צופּעליק אויסגעשאָסן אינדערלופּן.
 אין דער רגע איז געוואָרן אַ טומל אין טאַפּון דער שוואַרצער
 פּירער האָט אַ הירזשע געטאַן און געמאַכט אַ קרייז אַרום די פּערד.
 באַלד זיינען זיי נעלם געוואָרן און געלאָזן אַ וואַלקן שטויב הינטער זיך.
 בורנס האָט דעם גאַנצן וועג ניט געקאַרגט קיין זידלערייען
 פאַר מיר און פאַרן מוסטאַנג. איך אָבער בין געווען צופּרידן און
 מונטער. דעם מוסטאַנגס שיינקייט און כּוח האָפּן מיר אַנטציקט.
 אַפּילו ווען מען גילט מיר אָפּ, וואַלט איך ניט אָנגערירט זיין
 זיידענע פעל.

III

עס זיינען פאַראַן פאַרשיידענע אַפּנים, ווי אַזוי צו כאַפּן
 די ווילדע מוסטאַנגעס. איין מיטל איז „קיצלען“ די פּערד, אויפן
 פּשוטן לשון הייסט עס, שיסן אַזוי, אַז די קויל זאָל נאָר לייכט
 אָנרירן די האַלדז פון פּערד, וועלכער ווערט אויף אַ רגע באַטויבט.
 אין דעם מאָמענט איז לייכט אַרויפצוואָרפן אויפן פּערד אַ פּענטע.

מ'מוז אָבער זיין אַ גוטער שיסער, אַ גיט איז אומזיסט די טרחה, און מען בלייבט ביי גאָרנישט.

איך האָב שוין הונדערט מאָל געזען, ווי מיטנשטן ברעכן דערביי האַלדז און נאָקן, כ'האָב אָבער נאָך קיינמאָל גיט געזען קיין „געקיצלטן“ פערד, — האָט געטענעט דער ווילדער דושאָ. אין אַ גינסטיקער געגנט גיט זיך אַמאָל איין צו פאַרטרייבן פערד אין אַן אַרומגעצאַמטע לאַנקע.

האָט מען גוטע פערד, קען מען די מוסטאַנגעס אַזוי לאַנג יאָגן, ביז זיי ווערן טויט-מיד, און ס'איז לייכט מיט אַ לאַסאָ זיי צו כאַפן. דער בעסטער מיטל איז אָבער „אַרומגיין“ די פֿערד. דער שם פון דעם אָגער, וועלכער האָט קיינמאָל גיט גאַ-לאַפירט, איז אַלץ געוואַקסן. וועגן זיין גאַנג און זיין שנעלקייט זיינען אַרומגעגאַנגען וואונדערלעכע מעשיות.

דער אַלטער מאַנגאַמער, דער באַלעבאַס פון דער פאַרם „דעם טייולס-דריי עק“, איז געקומען אין אַ שיינג אין קלייטאָן און האָט געזאַגט, אַז ער וועט געבן טויזנט דאָלאַר, אויב מ'וועט כאַפן דעם אָגער אַ לעבעדיקן. אַ סך פאַסטוכער האָבן באַשלאָסן פרובן זייער מזל, נאָכדעם ווי ס'וועלן זיך ענדיקן זייערע קאַנטראַקטן.

דער ווילדער דושאָ האָט שוין לאַנג געוואַרט אויף אַזאַ צופאַל. ער האָט לאַנג גיט געטראַכט, אַוועקגעוואַרפן אַלע זיינע עסקים און זיך גענומען גרייטן צו דער יאַכט.

מיט דער הילף פון זיינע חברים האָט ער צוואַמענגעשטעלט אַן עקספעדיציע פון צוואַנציק פערד, אַ באַוועגלעכע קיך, איינגע-קויפט שפייז אויף אַ פאַר וואַכן פאַר דריי מענטשן, פאַר זיך, פאַר זיין חבר טשאַרלי און דעם קוכאַר.

אין אַ שיינעם פרימאַרגן זיינען זיי זאַלבע-דריט אַרויסגעפאַרן פון קלייטאָן מיטן פעסטן פלאַן „אַרומצוגיין“ דעם לייכט-פיסיקן פאַסגייער. אויפן דריטן טאָג זיינען

זיי געקומען צום אַנטילאָפן-קוואַל. נאָך אַ האַלבן טאָג האָבן זיי דערזען דעם טאַבן מיט זיין שוואַרצן פירער.

כל זמן די פערד האָבן געטרונקען, האָט זיך דזשאָ ניש
באוויזן, ווייל אַן אָנגעטרונקענער פערד ווערט שווערער פון
וואָסער און לויפט אַ סך לאַנגזאַמער, ווי בעת אים יאָגט דער
דורשט.

דזשאָ איז רואיק אַרויסגעפאַרן. דער פאַסגייער האָט פאַר
אַ וואָרסט געמאַכט אַ ליאַרים און אוועקגעפירט זיין טאַבול אויף
דרום=מורה. דזשאָ האָט געהייסן דעם לאַגער פאַרן אויף דרום,
צו אַלאַמאַזאַ-אַראַיאַ. אַליין האָט ער זיך געלאָזן אין גאַלאַפּ נאָך
די מוסטאַנגעס.

אַפּגעפאַרן אַ מהלך פון עטלעכע וואָרסט, האָט ער זיי
ווידער דערזען און שטילערהייט זיך אונטערגעגנבעט צו זיי. די
מוסטאַנגעס האָבן באַלד דערשמעקט, געמאַכט אַ טומל און זיך
געלאָזן אויף דרום.

נאָך אַ שעה רייזע האָט דזשאָ פון גאַר אַן אַנדער ריכטונג
זיך אָנגעשטויסן פנים אל פנים מיטן טאַבון. די שפיל האָט זיך
איבערגעזחרט: ווידער אַ טומל, ווידער אַ יאָגעניש. אַזוי האָבן זיי
אַ גאַנצן טאַג געמאַכט קרייזן און זיך אָפּגערוקט צו דרום. בעת
די זון האָט גענומען אונטערגיין, זיינען זיי געקומען, ווי דזשאָ
האָט טאַקע אויסגערעכנט, לעם אַלאַמאַזאַ-אַראַיאַ, וואו ס'האָבן
שוין געוואַרט אויף אים טשאַרלי מיטן קוכאַר. דזשאָ איז געבליבן
ביי דער פּור, און טשאַרלי האָט אויפסניי אָנגעהויבן די יאַכט
אויף אַ פרישן פערד.

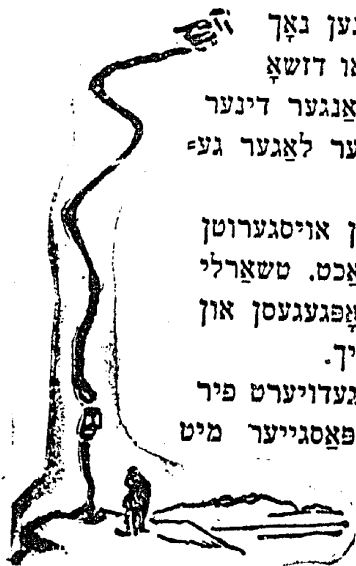
איצט איז שוין דער טאַבון געלאָפן לאַנגזאַמער. בין השמשות=
צייט האָט אַ שניי-ווייסע שקאַפע געוויזן דעם וועג. די לבנה האָט
אויך מיטגעהאַלפן און פאַרלייכטערט די יאַכט.

ווען ס'איז געוואָרן שטאַק-פּינסטער, און דער טאַבון איז
געלם געוואָרן, האָט טשאַרלי אָפּגעלאָזן זיין פערד זיך פאַשען.
אַליין האָט ער זיך אויסגעצייגן אויף דער ערד, זיך אַיינגעדעקט
אין אַ קאַלדרע און רואיק אַיינגעשלאָפן.

ווי נאָר ס'האָט אָנגעהייבן טאַגן, איז טשאַרלי שוין געווען
אויף די פּיס. אַ דאַנק דער ווייסער שקאַפע האָט ער גיך געפונען

דעם טאָבון. דער פּאַסגייער האָט אים באַלד דערנען, האָט
א הירושע געטאָן און זיך גיך געלאָזן לויפן מיטן טאָבון.
אויפן ערשטן בערגל האָבן זיי זיך אָפּגעשטעלט, זיך אומ-
געקערט, כדי צו זען, ווער איז דער נאָכיאָנער און וואָס וויל
ער דאָ האָבן. אַ מינוט זיינען זיי געשטאַנען אויפן בערגל. נאָכ-
דעם האָט דער שוואַרצער פירער, קענטיק, באַשלאָסן, אז ער איז
דערגאַנגען דעם סוד, האָט פּונאַנדערגעלאָזן די גריווע אויפן ווינט
און זיך געלאָזן לויפן מיט זיין שטענדיקן גלייכן טריט הינטער
זיינע שקאַפּעס. איצט האָבן זיי זיך פאַרנומען אויף מערב.

די מעשה מיטן יאָגעניש, טרעפּעניש און ווידער יאָגעניש
האָט זיך איבערגעחזרט, ביז זיי זיינען נאָך
אַ האַלבן טאָג געקומען צום אָרט, וואו דזשאָ
איז געשטאַנען אויף דער וואַך. אַ לאַנגער דינער
רויכל האָט טשאַרלין געוויון, וואו דער לאַגער גע-
פינט זיך.

דזשאָ האָט זיך געזעצט אויף אַן אויסגערוטן
פערד און אָנגעהייבן אויפדאָסניי די יאַכט. טשאַרלי
ווידער איז געבליבן, האָט אָפּגערוט, אָפּגעגעסן און
אַוועק מיטן לאַגער אין וועג פאַזע טייך.

אין אַזאָ סדר האָט די יאַכט געדויערט פיר
מעט-לעת. אומזיסט האָט זיך דער פּאַסגייער מיט
אַלע כוחות געמאַטערט דער טאָבון
זאָל לויפן וואָס גיכער: דער שטח
צווישן די אויסגעמאַטערטע מוסטאַנ-

געס און די נאָכיאָנער איז געוואָרן אַלץ קלענער און קלענער.
אויפן פינפטן טאָג זיינען זיי ווידער געקומען פּמעט לעם
אַנטילאָפּנקוואַל. ביז איצט איז אַלץ געגאַנגען פּשורה, די יעגער
האָבן געטריבן דעם טאָבון אין אַ גרויסן קרייז, בעת דער לאַגער
איז אין דער מיט נאָכגעגאַנגען אין אַ קלענערן קרייז. דער טאָבון
איז געוואָרן כּוויט-מיד, און די נאָכיאָנער זיינען געבליבן פּריש
און מונטער אויף זייערע אויסגערוטע פּערד.
אַ גאַנצן טאָג האָט מען די מוסטאַנגעס ניט צוגעלאָזן צום

וואסער. ערשט שפעט, נאך האלבן טאָג האָט מען זיי צוגעטריבן צום קוואַל און געלאָזן זיך אַנטרינקען צו זאָט. דער פּלוצלונגער לאַנגער טרינקען ווירקט אויף אַלע אברים און די לונגען: נאָכ-דעם איז שווער צו לויפן און שווער צו אָטעמען.

איצט איז די רעכטע צייט געווען, איינציקווייז צו כאַפן די מוסטאַנגעס מיט אַ לאַסאַ. דאָס וואָלט מען קענען טאָן אָן שום שוועריקייט.

ס'איז אָבער געווען איין מניעה

דער שוואַרצער מוסטאַנג, וואָס ער איז געווען דער עיקר אינם גאַנצן ענין, איז געווען ווי פון אַיזן. מיט זיין לייכטן פאַסגאַנג איז ער געבליבן דערזעלביקער פרישער, דערזעלביקער שטאַרקער ווי דעם ערשטן טאָג פון דער יאַכט. מיט זיין מעכטיקן פיישפּיל און הילכיקן הירזשען האָט ער געמונטערט זיין סטאַדע. אָבער די שקאַפעס האָבן אָנגעהויבן פאַרלירן די פּוחות. די אַלטע ווייסע שקאַפע, וואָס האָט ביידערנאַכט פאַרלייכטערט די יאַכט, איז מיט אַ פאַר שעה צוריק אַוועקגעפאַלן אין וועג.

ס'איז קלאָר, אַז דזשאָ האָט געקענט טאָן מיט דער סטאַדע, וואָס זיין האַרץ געלוסט. אָבער צום ציל, וואָס האָט אים גע-דאַרפט באַלוינען פאַר זיין מי, האָט ער זיך אויף קיין האַר ניט דערנענטערט.

טשאַרלי האָט געקענט זיין חבר אויסגעפונדן און וואָלט זיך גאַרניט געחידושט, ווען דזשאָ וואָלט אַרויס פון די פּלים און דער-שאַסן דעם שוואַרצן מוסטאַנג. אָבער דזשאָ איז געווען ווייט פון אַזאַ מחשבה. די גאַנצע לאַנגע וואָך האָט ער אים קיין איין און איינציקן מאָל ניט געזען גאלאָפּירן.

די אַנטציקונג פאַר דער איידעלער חיה איז ביי אים גע-וואַקסן פון טאָג צו טאָג. ער וואָלט גיכער מספּים געווען דערשיסן זיין בעסטן רייטפערד, איידער דעם פּרעכטיקן מוסטאַנג.

ער האָט זיך שוין אַפילו געשלאָגן מיט דער דעה, צו לוינט אים פאַר די טויזנט דאָלאַר אַוועקצוגעבן דעם שוואַרצן מוסטאַנג: ס'איז אַ סך גלייכער אַליין ווערן זיין באַלעבאָס און אויסהאַדעווען אַ נייעם דור פאַסגייער.

דער פאסגייער ווידער איז פריי אַרומגעלאָפֿן איבער דער
פרערי. ס'איז שוין צייט געווען, איינמאָל פֿאַר אַלע מאָל מאַכן
אַ סוף צו דער יאַכט.

דזשאָ האָט אויסגעקליבן דעם בעסטן פּערד, דעם פלינקסטן
און שטאַרקסטן.

איצט איז נאָך לייכטער געווען צו כאַפֿן די מוסטאַנגעס מיט
דער לאַסאָ. ס'איז אָבער גיט פֿדאַי געווען: מען האָט זיי נאָר גע-
דאַרפט אָפּטיילן פֿון פירער און אַריינטרייבן אין אַ פֿאַרם.

דזשאָ איז געווען צופֿרידן, וואָס ער האָט דעם כבוד זיך
צו פֿאַרמעסטן מיט די כוחות מיט אַזאַ חשובן געגנער, און האָט
זיך געלאָזן אין דער ריכטונג צו די מוסטאַנגעס. מיט דער לאַסאָ
אין דער לינקער האַנט, האָט ער דעם ערשטן מאָל באַנוצט אין
דער יאַכט די שפּאַרן און גאַלאַפֿירט גלייך צום שוואַרצן מוסטאַנג.
זיי האָבן זיך ווילד געטראַגן איינער נאָכן אַנדערן.

פֿאַר שרעק זיינען זיך די שקאַפעס פֿונאַנדערגעלאָפֿן אין
אַלע זייטן און געמאַכט אַ וואַרע פֿאַר זיי.

דער פֿרישער פּערד איז געפֿלויגן מיט גאַנצן גאַלאַפֿ, און
דער לייכטפֿיסיקער מוסטאַנג האָט, ווי זיין טבע איז, גלייכמעסיק
געשפּאַנט.

אָבער וואָס פֿאַר אַ פֿישוף! דזשאָ האָט זיך ווי אַ וויכער גע-
טראָגן איבער דער פרערי. אָבער דער מהלך צווישן אים און דעם
מוסטאַנג איז אויף קיין טריט גיט געמינערט געוואָרן. דער מוס-
טאַנג האָט זיך אַוועקגעטראָגן הינטער אַ בערגל. דזשאָ — נאָך אים,
דער מהלך אָבער ווערט נאָך גרעסער. דער יעגער האָט זיך פֿאַר-
שאַלטן דאָס לעבן. מיטן גאַנצן כוח האָט דזשאָ געטריבן, געשמײסן
זיין פּערד. דער פּערד איז געוואָרן ווי משוגע, האָט ווילד גע-
דרייט מיטן קאַפּ, געפֿלאַנדזשעט מיט די אויגן. מיטאַמאָל האָבן
רייטער און פּערד זיך איבערגעקוליעט און אַריינגעפֿאלן אין
אַ גראָבן.

דזשאָ האָט זיך גוט צוקלאַפּט, האָט זיך דאָך געשטעלט אויף
די פֿיס און זיך געמאַטערט אויפצוהייבן זיין פּערד. אָבער אומזיסט!

ביים פערד איז איינע פון די רעכטע פיס געווען איבערגע-
בראָכן.

דזשאָ האָט קיין אַנדער ברירה ניט געהאַט, ווי מיט אַ קויל
פון רעוואָלווער באַפרייען זיין פערד פון די לידן. דעם זאָטל
האָט ער אַוועקגעטראָגן אין לאַגער.

בינו לבינו איז דער פאַסגייער נעלם געוואָרן אין דער ווייטעניש.
די מפלה איז ניט געווען קיין פולשטענדיקע: דזשאָ מיט
טשאַרלין האָבן אַריינגעטריבן די שקאַפעס אין פאַסטערס פאַרם
און באַקומען אַ גוטע באַליונונג.

דער מוסטאַנג איז נאָך מער געשטיגן אין דזשאָס אויגן. ער
האָט ניט אויפגעהערט צו טראַכטן און צו זוכן פלענער, ווי אַזוי
אויפדאַסניי אָנצוהייבן אַ יאַכט אויף אים.

.IV

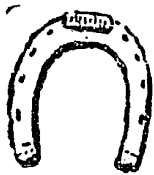
דער קוכאַר פון דער נייער עקספעדיציע איז געווען בעטס,
מיסטער טאַמאַס בעטס. אַזוי האָט ער זיך גערופן אויף דער פאַסט,
וואוהין ער פלעגט קומען נאָך בריף און געלט, הגם זיי זיינען
פאַר אים קיין איינציקן מאָל ניט אָנגעקומען. די חברים האָבן
אים גערופן טאַם „אינדיק-לאַפע“. ער האָט דער-
ציילט, אַז דאָס איז דער צייכן, וואָס עס טראָגן זיינע
בהמות, וועלכע וואַנדערן פלומרשט אַרום אין ווייטן
אומבאַקאַנטן צפון.

בַּעַת מען האָט טאַמען פאַרגעלייגט צו נעמען
אַן אַנטייל אין דער עקספעדיציע אַלס אַ שותף אין דער אונטער-
נעמונג, האָט ער זיך צילאַכט און געזאָגט: ס'איז אַ קנאַפער עסק,
ווילדע פערד גייען אין 12 דאָלאַר אַ טוץ, — און דאָס איז טאַקע
געווען אַן אמת. ער האָט זיך בעסער אָנגעדונגען פאַר קליינע
שכירות אַלס קוכאַר אין דער עקספעדיציע.

ווען טאַם האָט אָבער דערזען דעם שטאַלצן מוסטאַנג, האָט
ער אים שוין ניט געקענט פאַרגעסן און ניט אויפגעהערט צו
טראַכטן, ווי אים צו כאַפן. ער האָט ניט געוואוסט ווי זיך דער-
פאַר צו נעמען, ביז ס'איז אַהין געקומען ביל סמיט, וואָס איז מער

געווען פאקאנט מיטן נאָמען ביל פאָדקאָווע, לויטן צייכן, וואָס זיינע בהמות האָבן געטראָגן.

הברה פאסטוכער זיינען איינמאל געזעסן ביים טיש. ביל פאָדקאָווע האָט געגעסן גוטע פרישע פלייש מיט ברויט און פארטרונקען מיט ביטערע קאווע. מיט אַ פולן מויל האָט ער באַ- מערקט:

— נו, איך האָב היינט געזען דעם שוואַרצן מו- סטאַנג, און טאַקע גאָר נאָגט, איך האָב אים אַפילו געקענט פאַרפלעכטן אַ צאַפ. — וואָס? און דו האָסט ניט געשאָסן? — איך האָב עס טאַקע שיר ניט געטאָן.

— נו, נו, זאָלסט ניט טראַכטן פון אַזוינע נאַרישקייטן — האָט זיך אָפגערוּפן אַ פאַסטוך פון אַנדערן עק טיש, איך וועט מיך, אַז ס'וועט ניט אַריבערגיין קיין חודש, און דער מוסטאַנג וועט טראָגן מיין צייכן.

— דו וועסט זיך דאַרפן צואַיילן, אַ ניט וועסטו אויף אים געפינען אַ דרייעק מיט אַ פינטל, — האָט זיך אָפגערוּפן אַ צווייטער.

— וואו האָסטו דאָס אים געטראָפן? — האָבן אַלע אַ פּרעג געטאָן.

— איר ווילט דאָך וויסן די מעשה, וועל איך אייך דער- ציילן. איך פאָר זיך אַזוי פאַרביי דעם אַנטילאָפּנקוואַל, זע איך ניט ווייט הינטערן אַאיר אַ קופּע. איך האָב זי פריער קיינמאַל ניט באַמערקט. אַפּשר איז דאָס גאָר אונזערע אַ בהמה, — טראַכט איך ביי זיך און פאָר צו נע ענטער. ערשט איך זע אַ פּערד ליגט אויסגעצייגן אויף דער ערד. דער ווינט האָט מיר געבלאָזן גלייך אין פנים אַריין, בין איך צוגעפאָרן גאָר נאָענט און — וואָס מיינט איר, — דער מוסטאַנג ליגט ווי אַ קלאָץ. ער איז, דוכט זיך.

ניט פארוואנדעט, ניט געשוואָלן, קיין ריח טראַגט זיך פון אים
אויך ניט. איך האָב ניט געוואוסט, וואָס צו טראַכטן. פלוצלונג
האַט ער אַ מאַך געטאַן מיטן אויער, כדי אַראַפּצויאָגן אַ פּליג, האָב
איך ערשט פאַרשטאַנען, אַז ער שלאָפט. איך האָב זיך גענומען
צום לאַסאַ, דאָ האָב איך ניט ווילנדיק אַ קלאַפּ געטאַן אָן מיין
זאָטל, און איר האָט געמעגט זען דעם מוסטאַנג אין דער רגע.
ער האָט אַ שפרונג געטאַן אויף זעקס פּוס אין דער לופטן, די
אויגן זיינען אים אַרויסגעקראַכן פון שטערן, האָט אַ הירזשע גע-
טאַן און ווי אַ בליץ זיך אַוועקגעטראַגן אין דער ריכטונג צו קאַ-
ליפּאַריע. איך שווער אַיך: ער האָט אויף אַ האָר ניט געביטן
זיין שטענדיקן פּאַסגאַנג.

די מעשה האָט ביל דערציילט ניט אין אַזאַ סדר, ווי איך:
ער פלעגט אַריינוואַרפן זיינע ווערטלעך און האָט בעת מעשה מיט
הנאה געגעסן און געטרונקען: ביל איז געווען אַ יונג מיט ביינער.
די פּאַסטוכער האָבן אים געגלויבט: זיי ווייסן שוין לאַנג,
אַז ביל וועט קיין ליגן ניט זאָגן. דער אַלטער טאָם „אינדיק-לאַ-
פע“ האָט זיך די גאַנצע צייט שטאַרק צוגעהערט צו דער מעשה.
ביי אים אין מוח איז געבאָרן געוואָרן אַ נייער פּלאַן.

בעת טאָם האָט נאָכמיטאָג גערויכערט זיין פיפקע האָט ער
אַרומגעטראַכט דעם פּלאַן מיט אַלע פרטים. ער האָט אָבער אַיינ-
געפונען, אַז פאַר אים אַליין איז עס אַ צו-שווער שטיקל אַרבעט,
און זיך דורכגעשמועסט מיט ביל פּאָדקאָווע. דער סוף איז געווען,
אַז ביידע האָבן געשלאָסן שותפות און געמאַכט הכנות צו דער
יאַכט אויפן פּאַסגייער.

איצט האָט מען שוין פאַרן פּאַסגייער געגעבן גאַנצע פינף
טויזנט דאָלאַר.

דער אַנטילאָפּנקוואַל איז ווי פריער געבליבן דעם פּאַסגייע-
ערס געליבטער טרינקאַרט. דאָס וואַסער איז דאָ גידעריק. צווישן
געדיכטן אָנוואקס פון אַאיר און דעם קוואַל איז געוואָרן אַ בריי-
טער גארטל פון שוואַרצע טרוקענע בלאָטע. די ווילדע תיות, וואָס
קומען אַהער טרינקען, האָבן דאָ אויסגעטראַטן צוויי סטעזשקעס.
די חברים האָבן אויסגעקליבן די סטעזשקע, וועלכע די

ווילדע פערד באַנוצן אָפּטער, און אויסגעגראָבן אויף איר אַ גרוב פון 15 פוס די לענג, 6 פוס די ברייט, 7 פוס די טיף. געדויערט האָט עס צוואַנציק שעה אָן אויפהער. די אַרבעט איז געווען אַ שווערע: די אונטערערדישע וואַסער האָט געשטערט.

די גרוב האָבן זיי גוט פאַרשטעלט מיט צווייגלעך און ערד. קיינעם וואָלט ניט אַיינגעפאַלן, אַז דאָ איז אַ גרוב. אַליין האָבן זיי זיך באַהאַלטן אין גריבער, וואָס זיי האָבן אויסגעגראָבן צווישן די קוסטעס.

אַרום האַלבן טאָג האָט זיך באַוויון דער פאַסגייער, ער איז געווען איינער אַליין: זינט מען האָט געכאַפט זיין טאָפּן, איז ער געבליבן פאַריתומט.

הגם די צווייטע סטעזשקע האָבן די פערד זעלטן באַנוצט, האָט איר דער אַלטער טאָם דאָך פאַרלייגט מיטן פרישן אַאיר, טאַמער פאַרוועלט זיך פאַרט דעם מוסטאַנג בייטן זיין שטענדיקן וועג. אַזוי ווי אַ גוטער מלאך וואָלט אים אָפּגעהיט פון אַלדאָס בייז, האָט דער פאַסגייער אויסגעקליבן דווקאָ די צווייטע סטעזש-קע. דער חשודער אַאיר האָט אים ניט אָפּגעשטעלט. ער האָט רואיק געשפאַנט צו זיין געליבטן קוואַל און גענומען טרינקען.

כדי ניט צו בלייבן מיטן נאָז, איז סמיט געפאַלן אויף אַ המצאה: בעת דער מוסטאַנג האָט אַיינגעפויגן דעם קאַפּ, כדי נאָך אַ הפסקה ווידער נעמען טרינקען, זיינען בעסט און סמיט אַרויס פון זייערע לעכער און גיך אים פאַרלאָפּן פון הינטן.

בעת דער מוסטאַנג האָט ווידער אויפגעהויבן זיין שטאַלצן קאַפּ, האָט סמיט אויסגעשאָסן הינטער אים פון אַרעוואָלווער אין דער ערד.

ס'איז ניט אַוועק קיין רגע, ווי דער פאַסגייער האָט זיך שוין געטראָגן גלייך צו דער גרוב, נאָך איין רגע—און ער פליט אין איר אַריין.

אָט איז ער שוין אויף דער סטעזשקע, און ביידע גלויבן, אַז ער איז שוין זייערער.

נאָר וואָס איז דאָס! ווי עמיצער וואָלט אים מתרה געווען, איז ער מיט אַ מעכטיקן שפרונג אַריבערגעפלוין די ספּנותדיקע גרוב.

באלד איז ער נעלם געוואָרן אין דער ווייטעניש, פדי נאָך
אמאָל קיין פוס גיט צו שטעלן אויף. די אויסגעטראָטענע סטעזשקעס.

.V

דזשאָ קאָלאָן איז געווען ענערגיש און געדולדיק. דער גע-
דאַנק, צו כאָפן דעם מוסטאַנג איז אים פון זינען גיט אַרויס. בעת
ער האָט זיך דערוואוסט, אַז אַנדערע טראָגן זיך אַרום מיטן זעלבן
רעיון, וואָס ער, האָט ער תיכף געמאַכט הכנות צו אַ נייע יאַכט:
אויפן זעלבן שטייגער, ווי דער וואָלף כאָפט דעם שנעלפּיסיקן
קראָליק און דער אינדיאַנער רייטער — די פלינקע אַנטילאָפּע:
דער אַלטער פּלאַן פון שילוחים יאַכט.

דער קאַנאַדישער טייך אין דרום, זיין בייטייך, דער אַראַיאָ
אין צפון-מזרח, די דאָן-קאַרלאָס בערג אין מערב האָבן אַרום-
גענומען אַ ווייטן דרייעק, וואו ס'איז געווען די ממשלה פון פאַס-
גייער. מען האָט געוואוסט, אַז ער טרעט קיינמאָל גיט אַריבער די
גרענעץ. זיין הויפט-קוואַרטיר איז געווען אויף די פעלדער אַרום
דעם אַנטילאָפּנקוואַל. דזשאָ איז געווען גוט באַקאַנט מיט דער
געגנט: ער האָט דאָ געקענט איטלעכס קוועלכעלע, איטלעכס סטעזש-
קעלע, אַווי גוט ווי אַלע באַוועגונגען פון מוסטאַנג.

ער האָט נאָר געדאַרפט האָבן צו דער יאַכט אין זיין רשות
פּופציק גוטע פּערד, וואָלט ער זיי צושטעלט אַווי, אַז אַלע וויכ-
טיקע פּונקטן וואָלטן געווען פאַרנומען. ער האָט אָבער געהאַט נאָר
צוואַנציק פּערד און פינף גוטע רייטער.

גאַנצע צוויי וואָכן האָט דזשאָ געשפּייזט די פּערד מיט גוטן
האַבער. ער האָט אַיינגעחזרט מיט זיינע יאַכט-חברים, וואָס איט-
לעכער האָט צו טאָן און זיי צעשטעלט אַ טאָג פאַר דער יאַכט
אויף די פּאַסטנס.

אין באַשטימטן טאָג איז דזשאָ געקומען צופּאָרן מיט אַ פּור,
זיך צעלייגט מיט זיין לאַגער לעבן דעם אַנטילאָפּנקוואַל און גע-
נומען אויסוואַרטן.

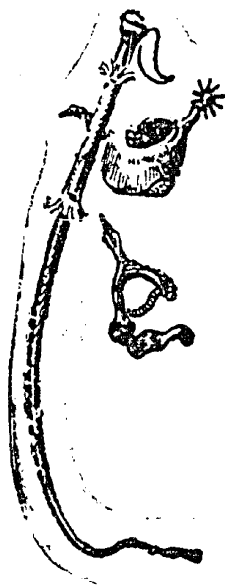
ענדלעך האָט זיך פון דרום באַוויזן דער. פּעכשוואַרצער
פּערד, ווי תמיד איינער אַליין. רואיק האָט ער זיך געלאָזן צום

קוואל, איז אים אַרומגעגאַנגען, האָט געשמעקט, צו איז ניט באַ-
האַלטן ירגעץ וואו אַ שנא. באַלד איז ער צוגעגאַנגען צום וואַסער
און גענומען טרינקען.

דזשאַ האָט געקוקט און אים געוואונשן ז סצוטרינקען
אַ גאַנצע פּאַס.

אין דער רגע, ווען דער מוסטאַנג האָט אויפגעהויבן דעם
קאַפּ, האָט דזשאַ אַ יאָג געטאָן זיין פּערד. דער פּאַסגייער האָט
דערהערט דעם קלאַפּ פון די פּאַדקעוועס און דערנאָך דעם גאַ-
לאַפּירנדיקן פּערד און רייטער. זיי נעענטער צו באַטראַכטן האָט
ער קיין חשק ניט געהאַט און תיכף געמאַכט פליטה אין דער
ריכטונג צו דרום.

דזשאַ האָט ניט געקאַרגט קיין קלעפּ פאַר זיין פּערד: ער
האָט געאַרבעט מיט די שפּאַרן, מיטן בייטש.
איין מייל — און נאָך אַ מייל — און אַ דריטע
מייל — אָט ווייזן זיך שוין די פעלזשפיצן פון
אַריבע. דאָרט וואַרטן אויף אים פרישע פּערד,
און דזשאַ האָט זיך מיט אַ פרישן אימפעט
געטראָגן פאַרויס. אָבער די שוואַרצע גריווע,
וואָס האָט געפלאַטערט אויפן ווינט, האָט זיך
מער און מער דערווייטערט.

ענדלעך האָבן זיי דערגרייכט דעם באַ-
רגשפּאַלט פון אַריבע. דער שומר, וועלכן דזשאַ
האָט אַוועקגעשטעלט, האָט זיך, ווי מען האָט
אָפּגערעדט, באַהאַלטן, פּדי דער מוסטאַנג זאָל
אים ניט זען און ניט בייטן די ריכטונג.

דער מוסטאַנג האָט זיך פאַרבייגעטראָגן
און איז ווי אַ שד געפּלויגן באַרגאַראַפּ,
באַרגאַרויף, אַלץ מיט דעמזעלביקן פּאַסגאַנג.

דזשאַ האָט אָפּגעלאָזן זיין אויסגעמאַטערטן פּערד, איז אַרויפ-
געשפרונגען אויף אַ פרישן און זיך ווידער געלאָזן נאָכן מוסטאַנג.
ער האָט אָן רחמנות געשלאָגן דעם פּערד מיט זיינע שפּאַרן און
מוראדיק געיאָגט, האָט זיך אָבער אויף קיין האַר ניט דערנענטערט.

טאַפּ-טראָפּ, טאַפּ-טראָפּ, טאַפּ-טראָפּ — האָט גלייכמעסיק אָפּ-געקלאַפּט דער מוסטאַנג. ס'איז אַוועק אַ שעה, צוויי, דריי — אָט זיינען זיי שוין ביי אַלאַמאַזאַ-אַראַיאַ, וואו ס'וואַרט אַ שומר. דזשאָ האָט זיין פּערד דעם אָטעם ניט געלאָזן אָפּכאַפּן און געטריבן פאַרויס.

מיטאַמאָל האָט דער מוסטאַנג זיך פאַרנומען אויף לינקס. דאָס האָט נאָרן נאָכיאָגער גיט געטייגט. ער האָט מיט די לעצטע פּוזות געיאָגט זיין פּערד, פּדי איבערצושניידן דעם מוסטאַנג זעב וועג און האָט, קענטיק, געוואונען אַ שטיק וועג. דזשאָ האָט אויס-געשאָסן עטלעכע מאָל פון זיין ביקס און געצוואונגען דערמיט דעם מוסטאַנג צו פאַרקערעווען אויף רעכטס אין דער ריכטונג צום שומר.

ביידע האָבן זיך געטראָגן איבערן פליין. פּלוצלונג איז דזשאָ אַראָפּגעשפרונגען פון זאָטל: זיין פּערד האָט פאַרלאָרן די פּוזות און זיך מערניט געקענט רירן פון אָרט. ס'איז קיין חידוש ניט: פאַר איין מאָל האָט ער געמאַכט איבער זעכציק וויאָרסט. דער רייטער אַליין איז אויך געווען טויט-מיד. זיינע אויגן האָבן געברענט פון שטויב. ער האָט פאַר זיך כמעט גאַרניט געזען. מיטן האַנט האָט ער אַ מאַך געטאַן צו זיין חבר טאָם: געהייסן אים נאָכיאָגן דעם מוסטאַנג.

די יאָגעניש האָט זיך אָנגעהויבן גאָר פּונדאָסניי. דער פּרישער געזונטער פּערד האָט לייכט געטראָגן טאַמען אַרויף און אַראָפּ איבערן בערגליקן פליין.

דער שוואַרצער מוסטאַנג איז אינגאַנצן געווען באַדעקט מיט אַ ווייסן שוים. זיינע זייטן האָבן זיך געהייבן, ער האָט שווער געאַטעמט, און דאָס איז געווען אַ סימן, אַז אים איז שוין אויך ניט לייכט. אָבער ער האָט זיך ווי פּריער געטראָגן אַלץ ווייטער און ווייטער.

לכתחילה האָט זיך געדוכט, אַז דער מהלך צווישן ביידן ווערט קלענער. באַלד האָט אָבער טאָם אָנגעהויבן אָפּצושטיין. אין אַ שעה אַרום זיינען זיי געווען ביים לאַנגן באַרגאַראָפּ פון אַלאָ-מאָזע. דאָ האָט אים פאַרביטן קאַרינגטאָן, דער יינגסטער פון די

פאסטוכער. איצט איז די יאכט געגאנגען קיין מערב אין הויכן
 געדיכטן גראָז און שטעכעדיקן קאָקטוס. צודראַפּעטע און צובלוי-
 טיקטע האָבן זיי זיך, פונדעסטוועגן, געטראָגן פאָרויס.

אַ באַדעקטער מיט שטויב און
 שוים, האָט דער שוואַרצער פּאַסגייער
 אויסגעזען זרוי, און ער איז געפלויגן
 אַלץ מיט דערזעלביקער שנעלייט.

קאַרינגסטאָן האָט דורך אַ צו היציקן
 גאַלאַפּ גלייך פון אָנהייב פאַרוואונדעט
 זיין פערד. ערשט האָט ער אים נאָך
 געשלאַגן מיט די שפּאַרן און מיט דער

בייטש און געוואָלט צווינגען אים אַריבערצושפּרינגען אַ גראָבן.
 איין אומגעלומפערטער שפרונג — און פערד און רייטער
 זיינען אַראַפּגעכלויגן אין גראָבן. דער יונגער פּאַסטוך איז גע-
 בליבן גאַנץ, אָבער דער פערד רוט נאָך עד היום דאָרט.

דער אומגליק איז געשען לעם דער פאַרם פון אַלטן גאַלעגאַ,
 וואו דזשאָ אַליין האָט געוואַרט אויף זיי. אַן אָפּגערוטער און
 מונטערער האָט ער זיך געזעצט אויף אַ פּרישן פערד. צייט
 צוואַנציק מינוט האָט ער זיך שוין ווידער געטראָגן הינטער דעם
 פּאַסגייער. ווייט, אין מערב האָבן אַרויסגעשטאַרצט די שפּיצן פון
 די דאָן-קאַרלאַס בערג. דאָרט האָבן אויף אים געוואַרט פּרישע
 מענטשן און אויסגערוטע פערד. אַהין טאַקע האָט דזשאָ געוואָלט
 יאָגן דעם מוסטאַנג. אזוי ווי ער וואָלט עס אינסטינקטיוו געפילט,
 האָט דער ווילדער פּאַסגייער זיך באַלד פאַרקערעוועט צו צפון.
 דער פלינקער נאָכיאַגער האָט אים געוואָלט צווינגען לויפן קיין
 מערב. ער האָט געשריען, געקנאַלט מיטן רעוואָלווער, אויפּגעהויבן
 וואָלקנס שטויב, אָבער דער מוסטאַנג האָט זיין ריכטונג ניט גע-
 ביטן. דזשאָ האָט קיין ברירה ניט געהאַט און געמוזט זיך טראָגן
 נאָך אים.

דאָ האָט זיך אָנגעהויבן דער ווילדסטער און פּינלעכסטער

מאמענט אין דער יאכט. אכזריש צום מוסטאנג, איז דזשאָ געווען נאָך אומברחמנותדיקער צו זיך און זיין פערד. די וון האָט געברענט, די אָנגעגליטע ערד האָט געאַטעמט מיט אַ הייסער דריקנען דיקער לופט, די אויגן און ליפן זיינען געווען פאַרברענט פון שטויב און פון זאַמד, אָבער די פאַרצווייפלטע יאכט איז געגאַנגען גען ווייטער. דזשאָ האָט נאָך געהאַט איין האָפענונג: פאַרטרייבן דעם מוסטאַנג צוריק צו אַראַיאָ. פאַר דער גאַנצער צייט האָט ער איצט דאָס ערשטע מאָל פאַמערקט ביים מוסטאַנג סימנים פון מירקייט און שוואַכקייט. זיין גריווע און זיין עק זיינען אַראַפּגעהאַנגען. דער מהלך צווישן זיי האָט זיך פאַרקלענערט אויף אַ העלפט, אָבער דער פאַסגייער האָט נאָך אַלץ געשפּאַנט און געשפּאַנט. ס'איז אַוועק אַ שעה נאָך שעה, און זיי האָבן זיך ווילד געטראַגן איינער נאָכן אַנדערן. די נאַכט איז צוגעפּאַלן, בעת זיי זיינען געקומען צו אַראַיאָ. זיי האָבן דורכגעמאַכט גוטע פּערציק וויאָרסט. דזשאָ האָט באַוווּזן בייטן דעם פּערד. דער אויסגעמאַטערטער פּערד, וועלכן דזשאָ האָט אָפּגעלאָזן, איז צוגעלאָפּן אין איין אָטעם צום טייך, האָט זיך אָנגעטרונקען און איז אויף אַן אַרט אַוועקגעפּאַלן.

דזשאָ האָט זיך אויף אַ רגע אָפּגעשטעלט מיט דער האָפענונג, אַז דער מוסטאַנג וועט נעמען טרינקען. דער פאַסגייער איז אָבער ניט געווען אַזוי נאַריש: ער האָט נאָר איין שלונג געטאַן, זיך אָפּגעטונקט אין וואַסער, איז אַריבער דעם טייך און ווידער געפּליגן מיטן נאַכיאָגער הינטער זיך. באַלד זיינען זיי נעלם געוואָרן אין דער פינסטערניש.

באַגינען האָט דזשאָ זיך אומגעקערט אַין לאַגער צופּוס. קיין סך האָט ער ניט געהאַט צו דערציילן: ער האָט געפּטרט אַכט פּערד, פינף מענטשן זיינען געבליבן אָן כוחות, און דער פאַסגייער איז געבליבן גאַנץ און פּריי.

— גאַרניטש צו מאַכן. אַ שאַד די טירחה. איך האָב נאָר חרטה, וואָס איך האָב אים ניט אַריינגעזעצט קיין קויל אין זייט — האָט דזשאָ פאַרענדיקט און אויף תּמיד זיך אָפּגעוואָגט פון זיין חלום.

טאָם, אינדיק לאַפע, איז געווען קוכאַר אויך אין דער לעצ-
טער עקספעדיציע. ער איז בלב ונפש געווען אַריינגעטאָן אין דער
יאַכט, מער ווי איטלעכער פון די פּאַסטוכער. ווען זי האָט זיך
פאַרענדיקט מיט דער מפּלה, האָט ער מיט אַ שמיכל צו זיך
אַליין געטענעט:

— דער מוסטאַנג איז מיינער, אַ ניט בין איך איין נאַר
אין דער וועלט!

ער האָט ליב געהאַט צו בריינגען משלים פון תנך און
ווייטער גערעדט אין טאָפּ אַריין:

— זיינען די פלישתים ניט געפאַלן אויף דער ריכטיקער המצאה,
כדי מנצח צו זיין שמשון הגבור? און אָדם הראשון וואָלט עד-
היום פאַרבליבן אין גן-עדן, ווען ער וואָלט ניט געווען אַזוי שוואַך
קאָפּ גיב שכל!

די כסדרדיקע פאַרפּאָלגונגען האָפּן דעם מוסטאַנג נאָך
ווילדער געמאַכט. פונדעסטוועגן האָט ער זיך מיטן אַנטילאָפּן-קוואַל
ניט געקענט שייַדן. ס'איז געווען דער איינציקער טרינק-אַרט,
וואָס האָט ווייט אַרום ניט געהאַט קיין קוסט, קיין שטיין, הינטער
וועלכן אַ שונא האָט זיך געקענט באַהאַלטן. ווי פריער פלעגט ער
יעדן טאָג קומען אַהער אַרום מיטאַגצייט, פאַרויכטיק זיך אַרום-
קוקן און נעמען טרינקען.

זינט מען האָט געכאַפט זיין טאַפּן, האָט דער מוסטאַנג
געלעבט איינזאַם. איז אים אוודאי געווען
אומעטיק, און ער האָט בלי ספק געביינקט
נאָך פּערד. אויף דעם טאַקע האָט טאָם גע-
צויט זיין נייעם פּלאַן.

אין אַ שיינעם פרימאַרגן האָט טאָם זיך

געזעצט אויף אַ קליינער שייַ-

נער פרוינער שקאַפע, גענומען

מיט זיך שטאַרקע שטריק,

אַ לאַסאָ, אַ רידל, אַ דיקע קלעצל און זיך געלאָן

צום באַרימטן קוואַל.

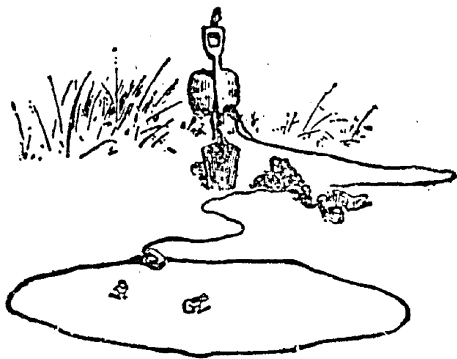

א פרישער פרימאָרגנטוי איז געווען פאַרצייגן איבערן פליין.
 עטלעכע פלינקע אַנטילאָפעס זיינען פאַרבייגעלאָפן. דאָ און דאָרט
 זיינען קופקעסוויי געלעגן בהמות. פון אויבן, פון דער בלויער
 לופט האָט זיך געטראָגן אַ הילכיקער געזאַנג פון פעלדלאַרן. דער
 ווינטער איז שוין לאַנג אוועק און האָט געמאַכט אַ וואַרע פאַרן
 פריילינג. די גאַנצע נאַטור האָט אָפגעלעבט און געבליט. אַלץ, האָט
 זיך געדוכט, אָטעמט מיט ליבע.

בעת טאָם האָט פריי אָפגעלאָזן זיין שקאַפע, האָט זי גע-
 הויבן די מאָרדע אינדערלופטן און פריילעך געוונגען מסתמא איר
 ליבע-ליד.

דער אַלטער טאָם האָט זיך צוערשט באַקענט מיט דער
 אַרומיקער געגנט. אָט איז די גרוב, וואָס ער האָט אַנומלט אויס-
 נעגראָפן. זי איז פול מיט וואַסער. אויבן שווימען אַרום אַ פאַר
 פעלדמיין. פאַזע דער גרוב האָבן די חיות אויסגעטראָטן אַ נייע
 סטעזשקע.

טאָם האָט אויסגעקליבן אַ גלאַטן אָרט, וואָס איז געווען
 פאַדעקט מיט הויכע גראַז און געדיכטן אַאיר, האָט פעסט אין ערד
 אַריינגעקלאָפט די קלעצל.

ניט ווייט דערפון האָט ער
 אויסגעגראָבן אַ גרוב, טיף
 גענוג, פדי אין איר זיך צו
 פאַהאלטן. דאָרט האָט ער
 אויסגעשפרייט זיין דעקע.
 די שקאַפע האָט ער צוגע-
 פונדן צום קלעצל. אויף
 דער ערד האָט ער פונאַג-
 דערגעוואָרפן דעם לאַסאָ,

אין עק צוגעפונדן צום קלעצל, און די שטריק אַליין האָט ער
 פאַרדעקט מיט זאַמד און גראַז. פאַרטיק מיט אַלץ, איז ער
 אַריינגעקראָכן אין גרוב.

די שקאַפע האָט ניט אויפגעהערט צו הירזשען. נאָך לאַנגע
 וואַרטעניש, אַרום אַ האַלבן טאָג, האָט זיך ווייט פון מערב דער-

הערט אַ תשובה. באלד האָט זיך אויפן בלויזען פאָן פון הימל באַ-
וויזן דער שוואַרצער מוסטאַנג.

לאַנגזאַם האָט ער געשפּאַנט איבער די בערגלעך. אַנגעלענרט
פון עקשנותדיקע פּאַרפּאַלגונגען, האָט ער זיך אָפט אָפּגעשטעלט,
זיך אומגעקוקט אין געהירזשעט. די תשובה פון דער שקאַפע האָט
געפונען בלי ספק אַן אָפּקלאַנג אין זיין האַרצן. ער האָט זיך נאָכ-
מער דערנענטערט.

מיטאַמאָל איז ער געוואָרן אומרואיק, האָט געמאַכט אַ גרויסן
קרייז, געשמעקט אין דער לופט, צו ס'לויזערט גיט ערגעץ אַ שונא.
ס'איז געווען קלאַר, אַז ער שלאָגט זיך מיט דער דעה, ווי די
האַרץ וואָלט אים זאָגן: ווייטער גיי גיט!

אַבער די ברוינע שקאַפע האָט אים גערופן. זיינע קרייזן
זיינען געוואָרן קלענער, ער האָט נאָך אַ מאָל אַ הירזשע געטאָן
ווידער באַקומען אַ תשובה. האָט ער פאַרגעסן אַן אַלץ און זיך געלאָזן
גלייך צו דער שקאַפע.

באלד האָבן זיך ביידע באַרירט מיט די מאַרדעס.

איין רגע זיינען דעם מוסטאַנגס הינטערשטע פיס אַריין
אינמיטן דער ספּנותדיקער פעטלע. גיין קליינע באַוועגונג, די פעטלע
האָט זיך פאַרצויגן — און זיינע הינטערשטע פיס זיינען געווען
געפענטעט.

אַ מאַומדיקער קרעכץ האָט זיך אַרויסגעריסן פון זיין מעכ-
טיקער ברוסט.

בעת דער מוסטאַנג האָט געטאָן אַ ווילדן שפרונג, האָט טאָם
אַ שליידער געטאָן אַ צווייטע פעטלע און געפענטעט אויך זיינע
פאַדערשטע פיס. דער מוסטאַנג האָט אין גרויס פחד מיט אַ טאָ-
פעלער קראַפט געטאָן נאָך אַ שפרונג, די שטריק האָבן זיך אָנג-
געצויגן, און דער פרייער באַהערשער פון דער געגנט איז ווי
אַ קלאַץ געפאַלן אויף דער ערד אַן הילפּלאַזער געפאַנגענער.

די קליינע האַרבאַטע פיגור פון אַלטן טאָם איז אַרויסגע-
שפרונגען פון דער באַהעלטעניש, כדי ענטגילטיק צו באַהערשן
די גרוסאַרטיקע חיה. דער גרויסער כוח פון דעם פרייען פּאַס-

גײער איז געווען גאַרנישט אַנטקעגן דער קלוגער המצאה פון קליינעם זקן.

דער מוסטאַנג האָט ווילד געהירזשעט, זיך מיט פוח געריסן, זיך פאַרצווייפלט געשליידערט. אָבער אומזיסט! זיין קערפער האָט גענומען זיך טרייסלען, און איבער די פאַקן האָבן זיך געקייקלט גרויסע טרערן.

טאָם איז געשטאַנען פאַר זיין קרבן און אים פאַטראַכט אַ מאָדנער געפיל האָט אַרומגעכאַפט דעם אַלטן פאַסטוך: זיין גאַנצער קערפער האָט געציטערט, פונקט ווי אין דעם טאָג, בעת ער האָט געכאַפט און געבונדן זיין ערשטן אָקס.

באַלד איז אָבער דער געפיל אַוועק. ער האָט געזאָטלט די שקאַפּע, אַרויכגעוואָרפן אַ פעטלע אויפן מוסטאַנגס שיינע האַלדז און שוין געוועסט אָנגעהויבן די נסיעה אַהיים. מיטאַמאָל האָט ער זיך געכאַפט, אַז ער האָט פאַרגעסן צו טאָן דאָס וויכטיקסטע נאָך אַזאַ נצחון: דער געזעץ אין מערב זאָגט, אַז דער באַלעבאָס פון מוסטאַנג ווערט דער ערשטער, וואָס לייגט אַרויף אויף אים זיין צייכן. ווי גיט מען זיך דאָ אַן עצה, ווען די מכשירים אויף אויסברענען אַ צייכן זיינען פערציק מייל פון דאַנען?

טאָם איז אויך איצט געפאַלן אויף אַ המצאה. ער איז צוגעגאַנגען צו זיין שקאַפּע, האָט אויפגעהויבן אירע פיס, פאַטראַכט איר פאַדקאָוועס. גוט! איין פאַדקאָווע שאַקלט זיך.

ער האָט די פאַדקאָווע אַ צייט געטרייסלט און מיטן רידל אַראָפּגעריסן. טרוקענע טשערעט איז דאָ לרוב, האָט ער געלייגט פייער און ביז רויט אָנגעגליט אַ האַלבע פאַדקאָווע. די צווייטע העלפט האָט ער אַרומגעוויקלט מיט אַ זאַק, גענומען אין האַנט, פדי

אויסצוברענען אויפן לינקן זייט פון הילפלאָזן מוסטאַנג אַ אינדיקאַטאָר — זיין צייכן, וואָס ער האָט דאָס ערשטע מאל פאַנוצט אין זיין לעבן. דער פאַסגייער האָט אַ ציטער געטאָן, בעת דאָס גליענדיקע אַייזן האָט באַרירט זיין גלאַנציקע פעל. ס'האָט געדויערט אַרגע, און די איידעלע חיה האָט אויף תמיד פאַרלאָרן די פרייהייט.

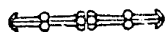
איצט איז נאָר פאַרבליבן אַוועקפירן זעם נעפּאָנגענעם אַהיים. טאָם האָט לויזער געמאַכט די שטריק. דערפילט זיך פריי-ער, האָט דער מוסטאַנג אַ שפרונג געטאָן איז אָבער תיכף ווידער אַנידערגעפאַלן: זיינע טאָדערשטע פיס זיינען געווען געפענטעט. אויף זיין לייכטן פערדל האָט טאָם גענוקעט, געקנאַלט מיט דער בייטש און געטריבן דעם ווילדן פּאַסגייער אויף צפון צום באַרג-שפּאַלט פינאַוועטיטאָס, אָבער דער געפּאָנגענער האָט זיך געעקשנט. פאַר פּעס האָט ער געהירזשעט, געמאַכט אומגעלומפער-טע שפרונגען און פּסדר געפרובט זיך צו באַפרייען. דער מוסטאַנג האָט געפירט אַ לאַנגן גרויזאַמען קאַמף. זיינע גלאַנציקע זייטן זיינען אינגאַנצן געווען באַדעקט מיט שוים און באַפּלעקט מיט בלוט. ער פּלעגט פּסדר פאַלן. זיינע אָנגעשטרענגטע שפרונג-גען האָפּן אים אַלץ מער און מער אָפּגעשוואַכט. דער שוים פון זיין מויל איז אויך געווען אויסגעמישט מיט בלוט. אָבער דער זיגער איז געבליבן קאַלט און אומברחמנותדיק און אים געטריבן פאַרויס.

זיי האָבן זיך געלאָזן באַרגאַראַפּ צום טאָל. יעדער טראָט איז געווען אַ שווערער קאַמף. באַלד זיינען זיי געקומען צו דער סטעזשקע, וואָס האָט געפירט גלייך אין טאָל אַראָפּ. דאָס איז געווען די צפונדיקע גרעניץ פון דעם פּאַסגייערס מלוכה. פון ווייטן האָבן זיך באַוויזן די ערשטע הייזער. טאָם האָט לייכטער אָפּגע-אַטעמט.

דער מוסטאַנג אָבער האָט צונויפגעזאַמלט זיינע לעצטע כוחות צו אַ פאַרצווייפּלטן פרוב.

ער איז געשפרונגען אַלץ העכער און העכער באַרגאַרויף. טאָמס פייפן, קנאַלן מיט דער בייטש, שיסעריי אין דער לופטן זיינען ניט געווען פּכוח אָפּצוהאַלטן אים פון ווילדן לויף. ער האָט דערגרייכט דעם שטיילן פעלזשפיץ און איז אַראָפּגעשפרונגען פון דער הויך אין תהום אַריין...

דער מוסטאַנג איז געבליבן ליגן אונטן אויף די קאַלטע פעלזן, אַ צעשמעטערטער, אָבער אַ פרייער.

טיט באשטעלונגען זיך ווענדן:

Białostockie Wydawnictwo „KSIĄŻKA“

B. Tabaczynski, Nadrzeczna 16.